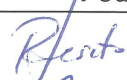

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania 21 WRZ. 2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 1 / 12

ZR-03-VLOD-12

Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.

Data	Istotne zmiany w stosunku do poprzedniej wersji
2017-09-	Pierwszorazowe opracowanie instrukcji w ramach poprawy bezpieczeństwa na terenie VLOD

	Imię i Nazwisko	Data	Podpis
Opracował	Roman Leszto	18.09.2017	
Zweryfikował (QM)	Zbigniew Opatowicz	21.09.2017	
Zweryfikował	Michał Cnotalski	18.09.2017	
Zatwierdził (Właściciel procesu)	Jerzy Kak	21 WRZ. 2017	

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VL0D-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 2 / 12

1. CELE INSTRUKCJI

Celem instrukcji jest zapewnienie bezpiecznych warunków poruszania się pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych i w obiektach Veolia Energia Łódź SA.

2. ZAKRES STOSOWANIA

Instrukcja ma zastosowanie we wszystkich zakładach Veolia Energia Łódź SA. Obowiązuje wszystkich pracowników Veolia Energia Łódź SA oraz wszystkie firmy zewnętrzne wykonujące transport po drogach wewnątrzzakładowych.

3. TERMINOLOGIA

Nie dotyczy

4. OPIS

4.1 ZASADY OGÓLNE I ORGANIZACYJNE

1. Uczestnicy ruchu na drogach wewnątrzzakładowych i obiektach Veolia Energia Łódź SA muszą stosować przepisy ustawy *Prawo o ruchu drogowym* tak jak to czynią na drogach publicznych, przepisy wykonawcze wydane na jej podstawie oraz przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy i ochrony przeciwpożarowej.
2. W przypadkach szczególnych nie objętych ww. przepisami oraz niniejszymi zasadami, a wynikające ze specyfiki działalności Veolia Energia Łódź SA obowiązują uregulowania wewnętrzne wprowadzone decyzjami Członków Zarządu lub poleceniami Dyrektorów Elektrociepłowni i Dyrektora Sieci Ciepłej.
3. Za oznakowanie dróg wewnątrzzakładowych i dróg w obiektach Veolia Energia Łódź SA oraz bieżące uzupełnienie oznakowania odpowiedzialne jest Biuro ds. Administracji (GA).
4. Za prawidłowe oznakowanie dróg i kontrolę stanu ich nawierzchni wewnątrzzakładowych i w obiektach odpowiada - Biuro ds. Administracji (GA).
5. Remonty i naprawy dróg wewnątrzzakładowych ich poboczy i dróg w obiektach Veolia Energia Łódź SA zleca do realizacji w elektrociepłowniach Dział Realizacji Inwestycji i Remontów (MR) a w obiektach sieci ciepłowniczej - Zespół ds. Przyłączania Nowych Klientów (HN)
6. Wszelkie zmiany organizacji ruchu na drogach wewnątrzzakładowych i obiektach, zajęcia okresowe pasów ruchu i poboczy wymagają zgody Biura ds. Administracji (GA). Jednostka organizacyjna dokonująca takich zmian występuje o wyrażenie zgody na piśmie.

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 3 / 12

7. Zabezpieczenie, oznakowanie, miejsca zajęcia oraz zmianę organizacji ruchu wykonuje zgodnie z przepisami o ruchu drogowym za zgodą Biura ds. Administracji (GA) jednostka organizacyjna wykonująca taką zmianę. Przede wszystkim musi być zapewniony bezpieczny ruch pojazdów i pieszych.
8. O zmianach organizacji ruchu związanych z tym utrudnieniem i zwiększonym niebezpieczeństwem Biuro ds. Administracji (GA) powiadamia jednostki organizacyjne zakładu lub obiektów Veolia Energia Łódź SA.
9. Wysokość żywopłotów, krzewów, itp. o ścianie ciąglej wzdłuż dróg wewnątrzzakładowych nie może przekraczać 90cm.
10. Drogi komunikacyjne w obiektach powinny być wyraźnie i trwale oznakowane liniami ciągłymi koloru żółtego.
11. Dopuszcza się na drogach wewnątrzzakładowych stosowanie znaków poziomych w postaci białych linii służących do wyznaczania powierzchni oraz stanowisk postojowych na jezdniach lub chodnikach.
12. Ze względu na szczególne warunki ruchu drogowego na drogach wewnątrzzakładowych, gdy oznakowania określone w *Prawie o ruchu drogowym* nie gwarantują pełnej informacji o istniejącej sytuacji, należy stosować, np.: tablice porządkowe, które mogą określać: zakazy, nakazy, ostrzeżenia lub zawierać informacje takie same jak na drogach publicznych.
13. Do dróg pożarowych, wg Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2009. 124.1030), zalicza się drogi o utwardzonej nawierzchni, umożliwiające dojazd o każdej porze roku pojazdów jednostek ochrony przeciwpożarowej do obiektu budowlanego prowadzące do:
 - a) budynku zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZLI lub ZLII;
 - b) budynku należącego do grupy wysokości: średniowysokie, wysokie lub wysokościowe, zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III, ZL IV lub ZL V;
 - c) budynku zawierającego strefę pożarową produkcyjną lub magazynową oraz do strefy pożarowej poza budynkiem, obejmującej urządzenia technologiczne, plac składowy lub wiatę, jeżeli gęstość obciążenia ogniowego wymienionych stref pożarowych przekracza 500MJ/m i zachodzi co najmniej jeden z warunków:
 - d) powierzchnia strefy pożarowej przekracza 1000m²
 - e) występuje pomieszczenie zagrożone wybuchem;
- 1) budynku niskiego:
 - a) zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL III o powierzchni przekraczającej 1000m², obejmującą kondygnację nadziemną inną niż pierwsza, lub
 - b) zawierającego strefę pożarową zakwalifikowaną do kategorii zagrożenia ludzi ZL V

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 4 / 12

- i mającego ponad 50 miejsc noclegowych;
- 2) obiektu budowlanego innego niż budynek, przeznaczonego do użyteczności publicznej lub zamieszkania zbiorowego, w którym przewiduje się możliwość jednoczesnego przebywania w strefie pożarowej ponad 50 osób;
 - 3) stanowiska czerpania wody do celów przeciwpożarowych.

Wszystkie drogi pożarowe na terenach Veolia Energia Łódź SA muszą być oznaczone zgodnie z PN-N-01256-4: 1997 - *Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe* i PN-N-01256-5: 1998, *„Znaki Bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach przeciwpożarowych.* Za utrzymanie dróg pożarowych we właściwym stanie technicznym, z zachowaniem ich przejezdności, odpowiada Biuro ds. Administracji (GA) i przedstawiciele Działu BHP i Ppoż.

1. Za utrzymanie dróg w okresie zimowym odpowiada firma, aktualnie świadcząca usługi na podstawie umowy zawartej z Veolia Energia Łódź SA, oraz Biuro ds. Administracji (GA).
2. Biuro ds. Administracji (GA) odpowiada za oznakowanie stałych przeszkód na ciągach komunikacyjnych (chodniki, pobocza) zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4.2 NADZÓR I KONTROLA NAD DROGAMI

Stan techniczny dróg wewnątrzzakładowych i ciągów komunikacyjnych, oznakowanie itp. należy okresowo kontrolować, przynajmniej 2 razy w roku. Kontrolę przeprowadzają w Elektrociepłowniach 3 i 4 – Dział realizacji Inwestycji i Remontów MR, Biuro ds. Administracji GA, a w ZSC – Zespół ds. Przyłączania Nowych Klientów HN. Z kontroli należy sporządzać protokół pokontrolny, a ważniejsze uwagi i zalecenia wpisywać do książki obiektów budowlanych.

4.3 ZASADY RUCHU

1. Podstawowym obowiązkiem wszystkich kierowców jest zachowanie szczególnej ostrożności.
2. Należy zachowywać bezpieczne zasady określone w przepisach *Prawa o ruchu drogowym*, a w szczególności:
 - a) ustępowanie pierwszeństwa na skrzyżowaniach i poza nimi,
 - b) ustępowania pierwszeństwa podczas włączania się do ruchu,
 - c) ustępowanie pierwszeństwa na przejściach dla pieszych,
 - d) zachowanie bezpiecznej odległości wymijania, omijania lub wyprzedzania,
 - e) używanie świateł,
 - f) używania sygnałów ostrzegawczych,
 - g) zachowanie bezpiecznej prędkości dostosowanej do istniejących warunków atmosferycznych oraz nie przekraczającej dopuszczalnej prędkości,
 - h) obowiązkowe używanie pasów bezpieczeństwa (jeśli pojazd jest w nie fabrycznie

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 5 / 12

wyposażony),

- i) zakaz używania telefonów komórkowych w czasie jazdy,
- j) zakaz palenia wyrobów tytoniowych w pojazdach,
3. Ustala się max prędkość:
 - a) na drogach wewnątrzzakładowych – max. 20 km/godz.
 - b) w obiektach – max. 5km/godz.
4. Zabrania się przejazdu pojazdów gąsienicowych po drogach wewnątrzzakładowych o nawierzchni bitumicznej. W przypadkach koniecznych zezwala się na taki przejazd po wcześniejszym zabezpieczeniu nawierzchni drogi.
5. Zabrania się zastawiania dróg pożarowych, wjazdów do budynków przez pojazdy będące bez nadzoru.
6. Wszystkie pojazdy zostawione bez opieki powinny mieć zaciągnięty hamulec postojowy i wyłączony silnik.
7. Należy przestrzegać przyjętych procedur w zakresie parkowania pojazdów, a w szczególności parkowania przodem do wyjazdu.

4.4 ZASADY EKSPLOATACJI WÓZKÓW JEZDNIOWYCH Z NAPEDEM SILNIKOWYM

1. Wózki jezdniowe z napędem silnikowym mogą być obsługiwane tylko przez upoważniony do tego personel posiadający odpowiednie kwalifikacje i przeszkolony w zakresie ich używania.
2. Wózki jezdniowe z napędem silnikowym powinny posiadać aktualne badania techniczne
3. Przed użyciem należy sprawdzić stan oświetlenia, układ hamulcowy, mechanizmy hydrauliczne, mechanizmy kontrolne i dokonać zapisu w książce kontroli.
4. Urządzenie z wadliwymi hamulcami albo wadami mechanicznymi lub elektrycznym nie powinno być eksploatowane.
5. Naprawy powinny być wykonywane lub zgłaszane natychmiast
6. Należy zawsze sprawdzać przestrzeń we wszystkich kierunkach, zwłaszcza przestrzeń u góry.
7. Przy podnoszeniu ładunku widły powinny być ustawione prostopadle i na ile to możliwe pod ładunkiem.
8. Ładunków nie należy podnosić ani opuszczać w czasie jazdy.
9. Widły z ładunkiem czy bez, powinny być ustawione możliwie najniżej, ale na tyle wysoko, aby wózek mógł przejechać przez nierówne powierzchnie.
10. Ładunki nie powinny być zawieszane ani kołysać się nad innymi pracownikami.
11. Nikomu nie wolno stać, chodzić, ani pracować pod podniesionymi widłami.
12. Operator powinien zawsze być zwrócony twarzą w kierunku jazdy.
13. Należy unikać nagłych zatrzymań, które mogłyby spowodować rozlanie ładunku.
14. Wszystkie ładunki powinny być umocowane w sposób zapewniający ich stabilność albo bezpiecznie ułożone, aby uniemożliwić ich wywrócenie się lub upadek.
15. Nikt inny poza operatorem nie może jechać wózkiem widłowym lub innym pojazdem, chyba, że są w nim zainstalowane siedzenia w tym celu.

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 6 / 12

16. W przypadku zaparkowania na pochyłości terenu pojazd powinien mieć zaciągnięty hamulec a koła powinny być zablokowane za pomocą podłożonych pod nie klinów.

Duże ładunki:

- Przy przewożeniu kłopotliwych lub nietypowych ładunków wykonawcy powinni zapewnić odpowiednio wyszkolony i wykwalifikowany personel eskortujący dla każdego pojazdu.
- Ładunek, którego elementy wystają poza tylną płaszczyznę pojazdu na odległość $0,50 \div 2,00\text{m}$ należy oznakować na samym końcu czerwoną chorągiewką o wymiarach minimum $50 \times 50\text{ cm}$ lub zamocować czerwone światło.
- W przypadku przewożonych elementów wystających na odległość większą niż $2,00\text{ m}$ od tylnej płaszczyzny pojazdu, należy zastosować odpowiednią przyczepę do przewozu długich przedmiotów (przyczepa dłuźycową/kłonicową) i oznakować dany element jw.

4.5 ZASADY PRZEWOZU MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Pojazdy przewożące materiały niebezpieczne oznacza się z przodu i z tyłu pojazdu tablicami ostrzegawczymi koloru pomarańczowego.
2. Przewóz materiałów niebezpiecznych może odbywać się tylko pojazdem do tego przystosowanym i oznaczonym, stosownie do potrzeb wynikających z właściwości chemicznych, fizycznych lub biologicznych przewożonego materiału, zgodnie z warunkami określonymi w przepisach szczegółowych.
3. W razie uszkodzenia, awarii pojazdu przewożącego materiały niebezpieczne lub unieruchomieniem go z innych przyczyn, pojazd należy usunąć z drogi, a w przypadku jeżeli jest to niemożliwe, postój takiego pojazdu musi być sygnalizowany w następujący sposób:
 - a) włączenie świateł awaryjnych,
 - b) ustawienie ostrzegawczego trójkąta odblaskowego na tylnej ścianie pojazdu, po jego lewej stronie na wysokości nie większej niż metr,
 - c) zahamowanie hamulcem postojowym, a na pochyłości lub w razie uszkodzonego hamulca postojowego – przez podłożenie klina pod koła pojazdu.

Kierowca powinien zapewnić nadzór nad przewożonymi materiałami.

Odległość pomiędzy cysternami z materiałami niebezpiecznymi podczas postoju na drogach wewnątrzzakładowych powinna wynosić co najmniej 50cm .

4. Przejeżdżając obok pojazdów przewożących materiały niebezpieczne lub jadąc za nimi albo zatrzymując się w ich pobliżu, kierujący pojazdami są zobowiązani zachować szczególną ostrożność w celu uniknięcia niebezpieczeństwa, a zwłaszcza pożaru, wybuchu lub skażenia środowiska.
5. W razie powstania bezpośredniego zagrożenia spowodowanego rozsypaniem lub rozlaniem materiału niebezpiecznego, wydzielaniem lub ulatnianiem się gazu należy

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 7 / 12

w miarę możliwości usunąć niezwłocznie zagrożenie. Kierowca powinien niezwłocznie zawiadomić o tym zdarzeniu Służbę Ochrony, która jest zobowiązana zabezpieczyć miejsce zdarzenia i pilnie powiadomić Dyżurnego Inżyniera Ruchu EC, Dyspozytora Ruchu ZSC lub osobę administrującą obiektem, w celu podjęcia odpowiednich działań likwidujących zagrożenie i jego skutki.

6. Kontrolę pojazdów z materiałami niebezpiecznymi na drogach wewnątrzzakładowych obiektach Veolia Energia Łódź SA mogą przeprowadzać:

- osoby upoważnione przez Dyrektorów Elektrociepłowni,
- Dyżurni Inżynierowie Ruchu lub osoby przez nich upoważnione,
- Dyspozytor Ruchu Sieci Ciepłej lub osoby przez niego upoważnione,
- Starsi Inspektorzy i inspektorzy ppoż.
- Kierownik Działu Zakupu i Logistyki lub osoby przez niego upoważnione,

Zakres kontroli :

- a) prawidłowość dopuszczenia do przewozu materiału niebezpiecznego z uwzględnieniem jego własności fizycznych i chemicznych,
 - b) prawidłowości pakowania, opakowania, oznakowania i załadunku,
 - c) prawidłowości określenia materiału w dokumentach przewozowych,
 - d) prawidłowości oznakowania pojazdu i dodatkowego wyposażenia,
 - e) uczestnictwo osób wymagane przy przewozie,
 - f) kompletności dokumentów wymaganych przy przewozie danego materiału i prawidłowości ich wypełniania.
7. Na terenach i w obiektach Veolia Energia Łódź SA obowiązuje zakaz parkowania pojazdów z niebezpiecznymi ładunkami.
8. Przy wjeździe na tereny EC pojazdów z materiałami niebezpiecznymi kontroli na bramie wjazdowej w zakresie bezpieczeństwa dokonuje pracownik Działu Zakupów i Logistyki, który później będzie nadzorował jego rozładunek.

4.6 PRZEWÓZ GAZÓW TECHNICZNYCH W BUTLACH – KLASA 2

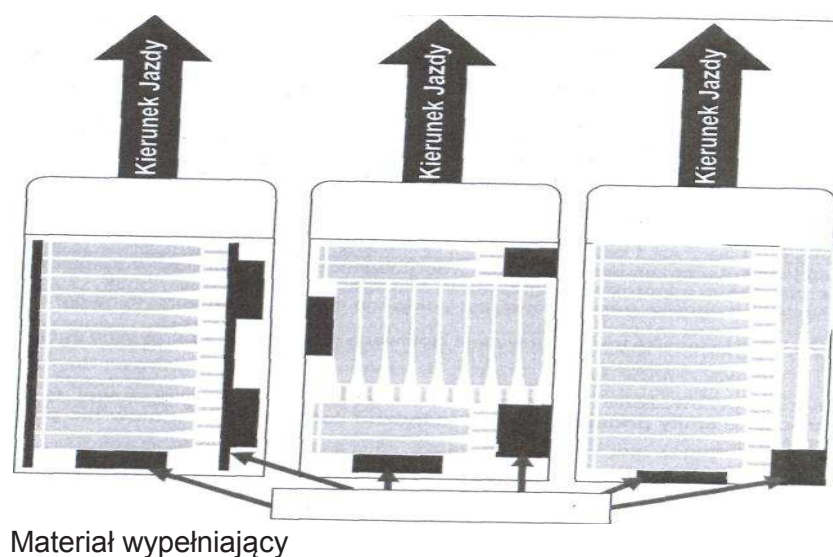
1. Sztuki przesyłki nie powinny być rzucane lub narażone na uderzenia.
2. Naczynia powinny być tak układane na pojeździe lub w kontenerze, aby nie mogły przewrócić się lub spaść.
3. Butle powinny być układane równolegle lub prostopadle do osi podłużnej pojazdu lub kontenera; jednakże butle znajdujące się przy przedniej ścianie powinny być ułożone prostopadle do tej osi.
4. Butle krótkie o dużej średnicy (30cm i więcej) mogą być układane wzdłuż pojazdu lub kontenera, przy czym ich kołpaki powinny być skierowane do środka pojazdu lub kontenera.
5. Butle, które są dostatecznie stabilne, lub które są przewożone w odpowiednich

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 8 / 12

urządzeniach skutecznie chroniących je przed przewróceniem, mogą być ustawione w pozycji pionowej.

6. Butle znajdujące się w pozycji leżącej powinny być odpowiednio i pewnie zaklinowane, przymocowane lub zabezpieczone w taki sposób, aby nie mogły się przesunąć.
7. Dla przewozu gazów powinny być stosowane pojazdy otwarte lub z wentylacją. Przy jej braku wymagane jest dodatkowe oznaczenie.
8. Dopuszcza się przewóz butli z gazami technicznymi z miejsca ich magazynowania do miejsca wykorzystania przy użyciu wózków widłowych. W takim przypadku butle należy transportować w pozycji pionowej w specjalnie do tego celu przeznaczonych paletach, odpowiednio zabezpieczone przed wypadnięciem i wzajemnym uderzaniem

Przykładowe warianty ścisłego upakowania butli leżących

4.7 TRANSPORT WODORU.

Wodór sprężony pod ciśnieniem 15MPa przewozi się w butlach stalowych oznaczonych kolorem czerwonym z napisem białym „WODÓR” i z nakręconym kołpakiem ochronnym.

4.7.1 ZAGROŻENIA

Wodór przewożony w butlach stwarza następujące zagrożenie zapaleniem się wodoru na skutek nieszczelności zaworów a w następstwie tego :

- a) eksplozja typu przestrzennego (mieszanka wodoru z powietrzem) w skrzyni pojazdu,
- b) zapalenie się pojazdu,
- c) eksplozje butli nagrzanych ogniem pożaru powodujące rozerwanie butli stalowych lub ich gwałtowne przemieszczanie na znaczne odległości.

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 9 / 12

Zagrożenia powyższe mogą zaistnieć również w przypadku zapalenia się samego pojazdu mechanicznego np: na skutek wypadku drogowego.

Powodami wyżej podanych zagrożeń są nieszczelności zaworów butli wynikające najczęściej z ich uszkodzeń na skutek nieostrożnej jazdy (wstrząsy), przemieszczenia butli w skrzyni pojazdu lub upadku źle zakręconych kołpaków ochronnych.

Przy przewozie pustych butli wodorowych jak i napełnionych obowiązują te same przepisy z uwagi na pozostałość w nich wodoru.

4.7.2 ŚRODKI OSTROŻNOŚCI JAKIE NALEŻY ZACHOWAĆ WOBEC PRZEWOŻONEGO MATERIAŁU.

Przewóz butli napełnionych wodorem powinien odbywać się przy zachowaniu następujących warunków:

- Butle napełnione wodorem pełne jak i puste powinny być przewożone z zamkniętymi zaworami i zakręconymi kołpakami ochronnymi.
- Przy przewozie butle powinny być ułożone leżąc wzdłuż lub w poprzek skrzyni ładunkowej pojazdu, a butle znajdujące się przy przedniej burcie skrzyni (poprzecznej do drogi) powinny być ułożone w poprzek pojazdu. Butle krótkie o dużej średnicy (wynoszącej około 30 cm lub więcej) mogą być ułożone wzdłuż pojazdu z tym, że ich kołpaki powinny być skierowane do środka pojazdu.
- Wszystkie butle, które są ułożone w pozycji leżącej, powinny być zaklinowane lub zamocowane tak, aby nie mogły przetaczać się. Do tego celu służą liny, pasy, ramy drewniane z nacięciami itp.
- Skrzynia pojazdu przeznaczonego do przewozu butli z wodorem powinna być dokładnie oczyszczona, a w szczególności z ostrych i twardych przedmiotów (np. żelaza, gwoździ, śrub itp.), nie stanowiących integralnej części nadwozia pojazdu.
- Butle napełnione wodorem można przewozić w pojazdach zamkniętych, krytych i odkrytych.
- W razie przewozu butli z wodorem w pojeździe zamkniętym, pojazd ten powinien być wyposażony w odpowiednią wentylację.
- Pojazd mechaniczny z butlami do gazów technicznych nie może być pozostawiony bez dozoru.
- Załadunek i wyładunek butli powinien odbywać się przy współpracy dwóch pracowników. Pojazd mechaniczny powinien posiadać środki gaśnicze tj. przenośną łatwo dostępną gaśnicę z o zawartości co najmniej 1,5 kg środka gaśniczego (gaśnice śniegowe lub proszkowe), koc gaśniczy, rękawice
- W związku z tym, zarówno kierowca jak i konwojent powinni posiadać odpowiednie przeszkolenie z zakresu udzielania pierwszej pomocy jak i użycia środków gaśniczych.
- W czasie ładowania, wyładowania i manipulacji butlami napełnionymi wodorem

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 10 / 12

oraz w pobliżu stojących pojazdów załadowanych materiałami niebezpiecznymi klasy 2, nie wolno palić tytoniu i posługiwać się zapalonymi zapalnikami, zapalniczkami, itp.

- Silnik pojazdu nie powinien pracować w czasie za, i wyładunku materiałów niebezpiecznych klasy 2.

4.7.3 ŚRODKI JAKIE NALEŻY STOSOWAĆ W RAZIE ZETKNIĘCIA SIE OSÓB Z PRZEWOŻONYMI MATERIAŁAMI.

W razie zapalenia się odzieży u osób obsługujących pojazd przewożący butle napełnione wodorem należy ugasić płomień przy pomocy koca gaśniczego lub innych materiałów tłumiących ogień.

Po ugaszeniu płonącej odzieży i po udzieleniu pierwszej pomocy, okryć poszkodowanego kocem i natychmiast wezwać karetkę pogotowia ratunkowego, względnie dostarczyć chorego do punktu pomocy przedmedycznej.

4.7.4 ŚRODKI JAKIE NALEŻY STOSOWAĆ W CZASIE POŻARU POJAZDU LUB PRZEWOŻONEGO MATERIAŁU.

- W razie zapalenia się zaworu butli napełnionej wodorem należy przy użyciu środków gaśniczych (gaśnice, woda) zlikwidować źródło ognia (zawór przy butli zakręcać tylko w rękawicach ognioodpornych).
- W razie zapalenia się samego pojazdu mechanicznego należy przystąpić do gaszenia pożaru przy pomocy posiadanych środków gaśniczych.
- Jeżeli kierowca uzna, że nie jest w stanie usunąć we własnym zakresie powstałego zagrożenia, obsługa powinna odejść na bezpieczną odległość i ostrzec osoby postronne o grożącym niebezpieczeństwie.
- O zaistniałym zagrożeniu należy powiadomić Straż Pożarną oraz Jednostkę Ratownictwa Chemicznego.

4.7.5 POSTĘPOWANIE W RAZIE AWARII.

- Zawiadomić otoczenie o awarii.
- Usunąć z rejonu zagrożenia osoby narażone na niebezpieczeństwo.
- Postępować zgodnie z obowiązującą w zakładzie przepisami.

4.7.6 ŚRODKI JAKIE NALEŻY PODJĄĆ W RAZIE USZKODZENIA BUTLI W SZCZEGÓLNOŚCI GDY ULEGLA ROZRZUCENIU PO TERENIE.

W czasie transportu samochodowego może zaistnieć uszkodzenie, względnie częściowe otwarcie zaworu i ulatnianie się wodoru.

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VL0D-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 11 / 12

W tym przypadku należy zamknąć zawór, a jeśli to jest niemożliwe (zawór jest uszkodzony) - opróżnić butlę z gazu. W czasie wykonywania tej czynności należy uważać, aby wypuszczany strumień wodoru nie kierować na źródło ognia.

Należy uważać również, aby wypływające strumienie wodoru z butli nie krzyżowały się.

4.7.7 ROZRZUCENIE BUTLI SPADAJĄCYCH ZE SKRZYNI POJAZDÓW, ZDERZENIA POJAZDÓW.

W tym przypadku należy sprawdzić stan zaworów butlowych i w razie potrzeby domknąć je, następnie załadować butle ponownie na pojazd.

W przypadku, gdy doszło do wypadku lub kolizji drogowej z udziałem pojazdu przewożącego towary niebezpieczne, kierowca jest zobowiązany do:

- zatrzymania pojazdu (jeśli jest w ruchu), wyłączenia silnika i instalacji elektrycznej;
- oceny sytuacji , oceny skutków zdarzenia (czy są osoby poszkodowane, czy doszło do uwolnienia przewożonego towaru niebezpiecznego);
- zaalarmowanie w razie konieczności służb ratunkowych;
- poinformowania o zdarzeniu DIR, przełożonego .

W czasie alarmowania służb ratunkowych kierowca powinien przekazać następujące informacje

- co się wydarzyło (kolizja, wyciek, pożar);
- czy są osoby poszkodowane, jaki jest ich stan;
- co było przewożone (numer UN towaru niebezpiecznego);
- sposób przewozu (cysterna, kontener, sztuki przesyłki, luzem);
- ilość przewożonego towaru niebezpiecznego;
- widoczne skutki zdarzenia (ilość uwolnionego towaru niebezpiecznego, stan po wypadku);
- inne dodatkowe informacje (nazwa przewoźnika, nadawcy, odbiorcy),

4.8 UŻYTKOWANIE ROWERÓW SŁUŻBOWYCH

1. Dopuszcza się na zasadach określonych przepisami, *Prawo o ruchu drogowym* poruszanie się po drogach wewnątrzzakładowych rowerami służbowymi.
2. Każdy rower, przed użytkowaniem należy zarejestrować w danej komórce organizacyjnej i wyposażać w tabliczkę z zamieszczonym symbolem komórki organizacyjnej i numerem kolejnym. Tabliczka musi być trwale umocowana do ramy pod siodełkiem roweru.

Opis tabliczki :■

- wymiary (8 x 8) cm
- tło – białe
- litery i cyfry: czarne o wysokości 2,5 cm.

Veolia Energia Łódź S.A.	Proces ZR - Zarządzanie Ryzykiem ZR-03 Monitorowanie bezpieczeństwa i higieny pracy	ZR-03-VLOD-12 Data opracowania : 21/09/2017
	Zasady ruchu pojazdów na drogach wewnątrzzakładowych.	Strona : 12 / 12

3. Rowery należy pozostawiać w stojakach ustawionych przed budynkami.
4. Narzędzia i drobne części dopuszcza się przewozić tylko w pojemniku trwale umocowanym do bagażnika roweru.
5. Pracownicy użytkujący rowery służbowe są obowiązani przestrzegać przepisów ruchu drogowego.
6. Zabrania się:
 - jazdy rowerami w budynkach,
 - przewożenia rowerem osób.

4.9 NADZÓR NAD REALIZACJĄ INSTRUKCJI

Nadzór nad wdrożeniem i przestrzeganiem instrukcji sprawują Dyrektorzy EC/ZSC oraz Kierownik Biura ds. Administracji w odniesieniu do administrowanych terenów i obiektów. Kontroli przestrzegania niniejszej instrukcji dokonuje Kierownik Działu BHP i Ppoż. w ramach przysługujących mu uprawnień.

5. DOKUMENTY ZWIĄZANE

1. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 1997.98.602).
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. 2009.124.1030).
3. PN-N-01256-4: 1997 - Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
4. PN-N-01256-5: 1998 - Znaki Bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach przeciwpożarowych.

6. FORMULARZE

Nie występują

7. ZAPISY

Nie występują

8. HISTORIA POZOSTAŁYCH ZMIAN (3 POPRZEDNIE)

Data	Treść zmiany